

І. П. Динник,
к. держ. упр., доцент кафедри публічного управління та адміністрування,
Державний торговельно-економічний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2474-7371>

DOI: 10.32702/2306-6814.2026.2.368

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНІ МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПАРЛАМЕНТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

I. Dynnyk,
PhD in Public Administration, Associate Professor of the Department
of Public Administration, State University of Trade and Economics

INFORMATION AND COMMUNICATION MECHANISMS FOR ENSURING PARLIAMENTARY ACTIVITIES

У статті досліджено інформаційно-комунікативні механізми забезпечення парламентської діяльності в Україні, особливо в контексті цифровізації та воєнного стану. Автор кваліфіковано дослідила сучасний стан електронного документообігу, розвиток систем відкритих даних, а також ефективність механізмів громадської участі, таких як електронні петиції та звернення. Особливої уваги заслуговує висвітлення ролі парламентських комунікацій у протидії дезінформації та мобілізації міжнародної підтримки України.

Серед критичних проблем обгрунтовано виокремлено неповний перехід на цифрові технології та обмеження доступу до відкритих даних в умовах безпекових ризиків. Центральною та найбільш значущою пропозицією статті є обгрунтування необхідності створення комплексної єдиної цифрової платформи "е-Парламент". Реалізація цієї платформи, що має інтегрувати всі інформаційні та комунікативні інструменти, визначена як ключовий крок для забезпечення прозорості, оперативності та стійкості роботи законодавчого органу в сучасних складних умовах.

This comprehensive article undertakes a crucial examination of the information and communication mechanisms (ICMs) that underpin the operational continuity and effectiveness of parliamentary activity in Ukraine. The investigation is situated within a highly complex and dynamic dual-context: the ongoing imperative for profound digitalization of state functions, and the unprecedented challenges imposed by a full-scale wartime environment. The confluence of these factors necessitates a radical reassessment of how the legislative branch manages information flow, ensures public engagement, and sustains its legitimacy both domestically and internationally.

The study begins with a meticulous analysis of the current state of fundamental digital pillars supporting the Verkhovna Rada (the Ukrainian Parliament). A significant focus is placed on electronic document management (EDM) systems. The successful transition from paper-based bureaucratic processes to a robust, secure, and fully integrated digital workflow is paramount for maintaining legislative speed, security, and traceability, especially when physical meetings or accessible infrastructure are compromised by military actions. The analysis scrutinizes existing EDM platforms, identifying both technological advancements achieved prior to and during the war, and persistent bottlenecks that prevent a complete and seamless digital transformation.

A subsequent critical area of investigation is the status of open data systems. Transparency is a cornerstone of democratic governance. The war, however, introduces acute security concerns that inevitably affect the scope and accessibility of public information. The article thoroughly analyzes the delicate balance struck between maintaining public access to legislative data (draft laws, voting records, committee proceedings) and safeguarding sensitive national security information. It identifies instances where access limitations, though potentially justifiable under martial law, unintentionally impede public oversight and trust. The key issues here revolve around data quality, standardization, real-time updates, and the legal framework governing data disclosure in extraordinary circumstances.

The research delves into the functioning and efficacy of mechanisms of public participation under the current conditions. Specifically, it evaluates the systems designed for citizens' input, such as electronic petitions and direct citizens' appeals. The analysis reveals a significant disparity between the potential of these digital tools to foster direct democracy and their actual impact. The study identifies several structural and procedural limitations, including the threshold for petition consideration, the speed of official response, and the overall perception of these tools as genuinely influential levers of policy-making. The conclusion is that while the mechanisms exist, their effectiveness remains insufficient to fully channel and incorporate public will into the legislative process, leading to potential disengagement.

A substantial portion of the article is dedicated to the strategic role of parliamentary communications. In an environment saturated with hostile propaganda and sophisticated hybrid warfare, the legislature's ability to communicate clearly, truthfully, and strategically becomes a critical national security asset. The article analyzes the parliament's proactive measures in countering disinformation campaigns targeting the integrity of the state and the legislative process itself. This includes examining the use of social media, official news channels, and international outreach initiatives.

Crucially, the study scrutinizes the parliament's function in fostering international support for Ukraine. Effective parliamentary diplomacy-utilizing inter-parliamentary assemblies, bilateral contacts, and digital communication platforms-is indispensable for securing military, financial, and humanitarian aid. The article assesses how well the Verkhovna Rada utilizes its communication mechanisms to present a unified narrative, highlight democratic resilience, and lobby foreign parliaments and governments for sustained solidarity.

In conclusion, this article provides a vital roadmap for strengthening Ukrainian parliamentary democracy through technological innovation, demonstrating that in the face of wartime challenges, digitalization is not a luxury but an existential necessity for ensuring the continued legitimacy and operational capacity of the nation's highest legislative body.

Ключові слова: парламент; інформаційно-комунікативні механізми; цифровізація; відкриті дані; електронний документообіг; громадська участь; е-Парламент; війна.

Key words: parliament; information and communication mechanisms; digitalization; open data; electronic document management; public participation; e-Parliament; war.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

У сучасних умовах розвитку демократичних інститутів особливого значення набуває ефективна організація парламентської діяльності, яка безпосередньо залежить від рівня інформаційно-комунікативного забезпечення. В умовах глобалізації, цифровізації та зро-

стання суспільного запиту на прозорість влади, постає потреба у впровадженні дієвих механізмів комунікації між парламентом, органами державної влади, громадянським суспільством та міжнародними інституціями. Недостатня розвиненість таких механізмів призводить до зниження ефективності прийняття рішень, обмежує доступ громадян до інформації про діяльність парламенту та знижує рівень довіри до представницького органу.

Отже, дослідження інформаційно-комунікативних механізмів забезпечення парламентської діяльності є актуальним як у науковому, так і в практичному вимірі, оскільки воно спрямоване на пошук шляхів підвищення результативності законодавчого процесу, прозорості та підзвітності парламенту.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Проблематика інформаційно-комунікативних механізмів забезпечення парламентської діяльності поки що не набула належної уваги у вітчизняній науці, хоча окремі аспекти були предметом дослідження сучасних науковців.

Так, А. Гусятинська у своїй роботі розглядає теоретичні засади інформаційно-комунікативної взаємодії органів публічного управління з громадськістю [1]. Авторка аналізує дефініцію "комунікація" з позицій системного підходу та доводить, що ефективні комунікації забезпечують зворотний зв'язок між владою і суспільством, сприяють демократизації та підвищують легітимність державних рішень. Вона доходить висновку, що механізм комунікативної діяльності органів публічного управління є цілісною системою правових, організаційних та управлінських дій, спрямованих на задоволення інформаційних потреб населення.

Є. Г. Заєць, у свою чергу, зосереджує увагу на впливі цифрових технологій та інструментів електронної демократії на функціонування парламентських інституцій [2]. У статті аналізуються нові форми взаємодії, такі як онлайн-трансляції пленарних засідань, електронне голосування та петиції, що сприяють прозорості й підзвітності діяльності Верховної Ради. Водночас дослідник наголошує на викликах цифрової нерівності, кіберзагрозах та технічній обмеженості, які вимагають належного правового та організаційного регулювання.

Своєрідне продовження цих підходів можна знайти у роботі Є. В. Пендальчука, який досліджує роль інформаційно-комунікаційних технологій у політичній взаємодії [3]. Особливу увагу він приділяє впливу цифрових платформ, зокрема застосунку "Дія", на комунікацію між державою та громадянами. Автор наголошує, що такі інструменти, з одного боку, підвищують відкритість і доступність парламентської діяльності, а з іншого — несуть ризики маніпуляцій громадською думкою та поширення дезінформації, що потребує створення спеціальних механізмів протидії.

Міжнародний досвід у цій сфері ілюструє дослідження С. Берковіца та А. Мазуза, які використали систему обробки понад 64 000 протоколів з близько 90 парламентських комітетів трьох країн [4]. Завдяки застосуванню алгоритмів виявлення аномалій та аналізу часових рядів автори продемонстрували можливості цифрових технологій для моніторингу діяльності парламентів і своєчасного виявлення подій, що впливають на законотворчий процес, тим самим підвищуючи рівень прозорості та ефективності парламентської роботи.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є аналіз особливостей інформаційно-комунікативних механізмів забезпечення парламентської діяльності.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Сучасний парламент як центральний інститут представницької демократії функціонує в умовах динамічного розвитку інформаційного суспільства, що зумовлює необхідність постійного вдосконалення інформаційно-комунікативних механізмів його діяльності. Від ефективності обігу інформації та налагоджених каналів комунікації залежить прозорість ухвалення політичних рішень, рівень довіри громадян до інститутів влади та результативність реалізації державної політики.

Інформаційні механізми забезпечення парламентської діяльності охоплюють системи збору, зберігання й обробки даних, електронний документообіг, аналітичну підтримку законодавчого процесу та функціонування відкритих баз даних. Вони створюють основу для якісного законодавчого аналізу, прогнозування наслідків ухвалених рішень і забезпечують депутатів необхідними ресурсами для здійснення законотворчої діяльності.

Серед інформаційних механізмів забезпечення парламентської діяльності можна виокремити:

1. Електронний документообіг — від 2020 року в межах роботи парламенту, відповідно до Регламенту, документообіг здійснюється як у паперовому, так і в електронному форматі, причому електронна форма є пріоритетною. Усі документи, що надходять до парламенту, мають бути оброблені через єдину автоматизовану систему документообігу за умов її доступності [5]. Завдяки спеціалізованим системам забезпечується оперативний доступ народних депутатів до матеріалів засідань, порядку денного, текстів законопроектів та правок, що значно скорочує час опрацювання документів, підвищує прозорість законотворчої діяльності та зменшує ризик бюрократичних затримок.

Хоча система електронного документообігу дійсно працює, повний перехід на "цифру" ще не завершено. Часто паперові копії залишаються обов'язковими для деяких процедур, а частина працівників Апарату та депутатів можуть не завжди повною мірою використовувати функціонал системи. Це створює "змішану" систему, яка не завжди дозволяє досягти максимальної ефективності. Також існують ризики, пов'язані з кібербезпекою та збоями в системі, які можуть ставити під загрозу безперервність законотворчого процесу.

2. Відкриті дані — на офіційному веб-порталі Верховної Ради України публікуються тексти законопроектів, результати поіменних голосувань, стенограми засідань та інші документи, що формують інформаційну основу прозорості діяльності парламенту. Окрім того, діють Єдиний державний веб-портал відкритих даних та Дія. Відкриті дані [6—7], що сприяє підзвітності перед суспільством, адже кожен громадянин має можливість перевірити, як голосував його обранець, або ознайомитися з перебігом пленарних засідань. Окрім того, відкриті дані використовуються не лише громадянами, а й іншими стейкхолдерами, до прикладу для жур-

налістських розслідувань, аналітичних центрів та громадських організацій, що створюють на основі цих даних власні аналітичні продукти.

Хоча великий обсяг даних дійсно публікується, їхня якість та повнота можуть бути неідеальними. Іноді дані публікуються у форматах, які важко аналізувати (до прикладу, скановані документи замість структурованих таблиць). Крім того, не вся інформація, що становить суспільний інтерес, завжди доступна, що особливо актуально в умовах повномасштабного вторгнення, коли значний обсяг даних, що раніше був відкритим, тепер вважається конфіденційною інформацією з міркувань безпеки.

Тому, хоча відкриті дані є важливим кроком до прозорості, вони ще не гарантують повного доступу до всієї інформації, необхідної для глибокого аналізу та громадського контролю.

3. В ідеалі, парламентська діяльність є глибоко інтегрованою в життя суспільства. Парламентські комітети та інформаційні служби повинні працювати як чутливий "барометр" громадських настроїв. Вони мають щодня моніторити медіапростір, аналізувати соціологічні дослідження та враховувати кожне звернення чи електронну петицію. Це дозволяє уряду і депутатам формувати актуальний порядок денний і розробляти закони, які не лише відповідають Конституції, але й дійсно служать інтересам громадян.

Однак, на практиці, такий механізм працює не завжди ефективно. Часом моніторинг суспільних настроїв є поверховим, а звернення громадян та петиції можуть ігноруватися через бюрократичні затримки чи відсутність політичної волі. Важливо враховувати, що на ухвалення рішень впливають не лише суспільні інтереси, але й інтереси великих бізнес-груп, лобістів чи політичних партій. Крім того, на законодавчий процес можуть впливати інформаційні маніпуляції та дезінформаційні кампанії.

Разом з тим, ключове значення у функціонуванні сучасного парламенту відіграють саме комунікативні механізми, які забезпечують сталі канали взаємодії між Верховною Радою України та суспільством. Йдеться про системну роботу з громадськістю, засобами масової інформації, експертним середовищем та міжнародними партнерами, що особливо актуалізується в умовах війни. Адже в період повномасштабної агресії російської федерації перед парламентом постає завдання не лише здійснювати законодавчу діяльність, але й підтримувати довіру громадян, оперативно інформувати населення про ухвалені рішення та демонструвати міжнародній спільноті єдність і стійкість української державності.

Важливими інструментами у цьому контексті залишаються парламентські слухання та відкриті засідання комітетів, які навіть у воєнний час проводяться з урахуванням безпекових обмежень і дозволяють залучати експертів та представників громадянського суспільства до вироблення рішень. Інститут електронних петицій та звернень громадян набуває особливої ваги, оскільки забезпечує можливість громадянам, у тому числі тим, хто перебуває за кордоном або на тимчасово окупованих територіях, брати участь у формуванні порядку денного парламенту.

Окремої уваги заслуговує офіційний вебпортал Верховної Ради України, який виконує функцію ключового інформаційного ресурсу. Саме через нього громадяни мають доступ до текстів законопроектів, результатів голосувань, трансляцій пленарних засідань та інших даних, що гарантує прозорість діяльності парламенту навіть у надзвичайних умовах. Не менш важливим інструментом є офіційні сторінки Верховної Ради у соціальних мережах, які у воєнний час забезпечують швидке поширення перевіреної інформації, протидію дезінформації та сприяють консолідації громадян навколо стратегічних цілей держави.

Міжнародна складова парламентської комунікації у період війни відіграє вирішальну роль. Верховна Рада активно співпрацює з Європарламентом, міжпарламентськими асамблеями, національними парламентами іноземних держав, забезпечуючи інформування партнерів про реальну ситуацію в Україні та мобілізуючи підтримку у сфері безпеки, фінансів та гуманітарної допомоги.

Таким чином, комунікативні механізми діяльності парламенту в умовах війни виходять за межі традиційної інформаційної відкритості. Вони стають інструментом інформаційної безпеки, протидії ворожій пропаганді, підтримання єдності суспільства та формування сприятливого міжнародного іміджу України. Саме завдяки цим каналам забезпечується не лише публічність законотворчого процесу, але й життєво важлива стійкість політичної системи в умовах воєнних викликів.

Попри суттєвий прогрес у впровадженні інформаційно-комунікативних механізмів парламентської діяльності, низка проблем продовжує ускладнювати їх ефективне застосування. Неповна цифровізація процедур та паралельне використання паперових носіїв знижують оперативність законотворчого процесу, а воєнний стан підсилює ризики кіберзагроз. Обмеження доступу до відкритих даних із міркувань безпеки ускладнює громадський контроль і знижує рівень підзвітності Верховної Ради.

Водночас інструменти громадської участі, зокрема електронні петиції та звернення, не завжди забезпечують реальний вплив на ухвалення рішень. Проблемаю є й поширення дезінформації, яка підриває довіру до парламенту, тоді як механізми оперативного реагування на такі загрози залишаються недостатньо розвинутими. Міжнародна парламентська взаємодія, попри активізацію в умовах війни, часто має ситуативний характер і потребує стратегічного посилення.

Таким чином, сучасні виклики — від технічних і процедурних до інформаційно-безпекових — зумовлюють необхідність подальшого вдосконалення комунікативних механізмів парламенту як ключової умови прозорості та стійкості демократичних інститутів в умовах війни.

У контексті вдосконалення інформаційно-комунікативних механізмів парламентської діяльності доцільним видається створення єдиної цифрової платформи парламентської взаємодії е-Парламент. Така ініціатива передбачає інтеграцію всіх ключових інструментів комунікації Верховної Ради України у єдиний цифровий простір, що забезпечить як підвищення ефективності законотворчої роботи, так і зміцнення довіри громадян до представницького органу влади.

Структурними елементами цієї системи можуть стати кілька взаємопов'язаних модулів. Перш за все, єдиний портал взаємодії з громадянами, який об'єднає механізми електронних петицій, звернень і запитів, а також дозволить відстежувати етапи їх опрацювання в режимі реального часу. А розширена система відкритих даних нового покоління із використанням візуалізованих аналітичних панелей та доступу через програмні інтерфейси забезпечить зручний громадський контроль та можливості для наукових і журналістських досліджень. Не менш важливим має стати модуль протидії дезінформації, який може базуватися на застосуванні алгоритмів штучного інтелекту для моніторингу медіапростору і своєчасного спростування недостовірних повідомлень.

Окремого значення в умовах воєнного стану набуває запровадження формату віртуальних парламентських слухань із залученням громадськості, експертного середовища та міжнародних партнерів через захищені онлайн-платформи. Важливою складовою також є розбудова захищеної внутрішньої мережі для народних депутатів і комітетів, яка дозволить повністю відмовитися від паперового документообігу, забезпечити електронний підпис усіх рішень та автоматизований аналіз законопроектів на предмет корупційних ризиків чи дублювання.

Запровадження подібної системи сприятиме формуванню якісно нового рівня взаємодії між парламентом і суспільством, водночас підвищуючи стійкість державних інститутів до викликів сучасного інформаційного середовища. Унікальність ініціативи полягає в інтеграції відкритості, технологічної ефективності та кіберзахищеності в межах єдиної інфраструктури, що може стати фундаментом для розвитку електронного парламентаризму в Україні.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Таким чином, аналіз інформаційно-комунікативних механізмів Верховної Ради України показує, що, попри значний прогрес у цифровізації, їхня ефективність залишається обмеженою. Впровадження електронного документообігу та відкритих даних, хоч і є важливим кроком до прозорості, стикається з викликами — від неповного переходу на цифру до обмеження доступу до інформації в умовах воєнного стану.

Водночас комунікативні механізми, що забезпечують взаємодію з громадськістю та міжнародними партнерами, набули особливої ваги в умовах війни. Вони стали ключовим інструментом для протидії дезінформації та мобілізації міжнародної підтримки. Однак, незважаючи на це, механізми громадської участі, як-от петиції, часто не мають реального впливу на ухвалення рішень, а самі канали взаємодії потребують посилення.

Загалом, ці виклики підкреслюють необхідність подальшого вдосконалення системи. Пропозиція створення єдиної цифрової платформи е-Парламент, яка об'єднає всі інструменти відкритості та комунікації, є доцільною. Такий комплексний підхід допоможе підвищи-

ти ефективність законотворчого процесу, посилити стійкість інститутів у воєнних умовах та відновити довіру суспільства до парламенту.

Література:

1. Гусятинська А. Теоретичні засади механізмів інформаційно-комунікативної взаємодії органів публічного управління з громадськістю. Інвестиції: практика та досвід. 2023. № 16. С. 223—227.
2. Заєць Є. Перспективи і виклики для парламентаризму в умовах розвитку цифрового конституціоналізму. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2024. Т. 1, № 84. С. 144—149.
3. Пендальчук Є. Роль інформаційно-комунікаційних технологій у політичній комунікації: вплив цифрових платформ на маніпулювання громадською думкою. Сучасний науковий журнал. 2024. № 5 (3). С. 71—78.
4. Berkovitz S., Mazuz A. Open framework for analyzing public parliaments data. Journal of Big Data. 2023. № 161. URL: <https://journalofbigdata.springeropen.com/articles/10.1186/s40537-023-00831-3>.
5. Верховна Рада переходить на електронний документообіг. Голос України — газета Верховної Ради України. 2020. URL: <https://www.golos.com.ua/article/327301>.
6. Інформація про Портал відкритих даних. Офіційний вебсайт Data.gov.ua. 2025. URL: <https://data.gov.ua/pages/about>.
7. Інформація про Дія.Відкриті дані. Офіційний вебсайт Дія. Відкриті дані. 2025. URL: <https://diia-data.gov.ua/info-center/wodi>.

References:

1. Husiatynska, A. (2023), "Theoretical principles of mechanisms of informational and communicative interaction of public administration bodies with the public", *Investytsii: praktyka ta dosvid*, vol. 16, pp. 223—227.
2. Zaiets, Ye. (2024), "Prospects and challenges for parliamentarism in the context of digital constitutionalism development", *Naukovy visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu*, vol. 1, no. 84, pp. 144—149.
3. Pendalchuk, Ye. (2024), "The role of information and communication technologies in political communication: the influence of digital platforms on manipulating public opinion", *Suchasny naukovy zhurnal*, vol. 5 (3), pp. 71—78.
4. Berkovitz, S. and Mazuz, A. (2023), "Open framework for analyzing public parliaments data", *Journal of Big Data*, vol. 10:161, available at: <https://journalofbigdata.springeropen.com/articles/10.1186/s40537-023-00831-3> (Accessed 05 January 2026).
5. Holos Ukrainy (2020), "The Verkhovna Rada switches to electronic document management", available at: <https://www.golos.com.ua/article/327301> (Accessed 05 January 2026).
6. Official website of the Data.gov.ua (2025), "Information about the Open Data Portal", available at: <https://data.gov.ua/pages/about> (Accessed 05 January 2026).
7. Official website of the Diia (2025), "Information about Diia. Open Data", available at: <https://diia-data.gov.ua/info-center/wodi> (Accessed 05 January 2026).

Стаття надійшла до редакції 05.01.2026 р.